

Samenspraak

December 2019

Dirkzwager
legal & tax

Massaschade
complex
en enorme
schikkings-
bedragen

**Charlotte
Perquin-Deelen**
geïntregeerd door
het raakvlak van
recht en filosofie

AVG
veiligheid patiënt
gaat voor privacy

De Jurist Plus

We staan op de drempel van het nieuwe jaar. Een jaar waarin weer volop aandacht zal zijn voor de opwarming van de aarde en duurzame energie, voor de digitale burger en zijn privacybescherming, voor goed bestuurderschap en integriteit en voor nog veel meer zaken die niet van het ene op het andere jaar van de agenda verdwijnen.

Het werk van de jurist anno 2020 zal weer een stukje verder opschuiven richting trusted advisor. De specialist die proactief meedenkt. Zoals bijvoorbeeld bij het organiseren van privacy. Zo ondersteunen juristen van het privacyteam hun cliënten bij de navolging van de AVG. Hoe kan een kliniek dit aanpakken zonder een boete te riskeren? (zie p.26). En juristen van het expertiseteam Massaschade & Verzekering begeleiden cliënten in complexe (inter)nationale kwesties van massaschade. Vaak gaat het hier om claims voor financiële schade waarbij bestuurders aansprakelijk worden gesteld (zie p.12). Bestuurders en hun gedrag is ook onderdeel van de dissertatie van advocaat ondernemingsrecht en governance, Charlotte Perquin. Hoe kunnen bestuurders en commissarissen enerzijds en rechters anderzijds het risico op onbewuste mentale misleiding beperken? Haar onderzoek ligt op het raakvlak van filosofie en recht (zie p.8). In dit artikel onderstreept Charlotte Perquin nog eens de multidisciplinaire rol van de jurist.

Daarom is het zo mooi dat Dirkzwager alle disciplines in huis heeft: advocaten, (kandidaat-)notarissen en fiscalisten. Zo kunnen wij die rol nog beter vervullen, en adviseren vanuit meerdere invalshoeken en expertises. Want, zoals Charlotte Perquin het zo mooi zegt, de jurist anno 2020 is bij voorkeur een Jurist Plus.

Fijne feestdagen!

Tom Vandeginste, voorzitter bestuur
Dirkzwager legal & tax

JURIST

- 4 Business Case**
Gemeente Almere kiest Dirkzwager als coördinerende huisadvocaat
- 8 Gedachtegoed**
Promotie Charlotte Perquin-Deelen: "Het raakvlak tussen recht en filosofie intrigeert me"
- 11 Juristen van de toekomst**
Gabriël Storm, Commissaris Extern van Amsterdam Law Firm
- 12 Dossier**
Nieuw expertiseteam Massaschade & Verzekering "De rechter kan voortaan ook een veroordeling tot collectieve schadevergoeding uitspreken"
- 16 Junior versus Senior**
Tim Wierenga en Deline Kruitbosch
- 19 Agenda**
- 20 Toewijding**
Fiscalist Wim Wesseloo in het oerwoud van Kameroen
- 23 Dirkzwager Nieuws**
Herinrichting stationsomgeving met bijdrage oud-partners Dirkzwager
- 26 Actueel**
Reactie Sint Maartenskliniek op eerste boete AVG: "Privacy mag gezondheid patiënt niet schaden"
- 30 In Casu**
Kort nieuws

Colofon

Velperpoort
Velperweg 1
6824 BZ ARNHEM
Tel. 088 24 24 100

Stella Maris
Van Schaeck Mathonsingel 4
6512 AN NIJMEGEN
Tel. 088 24 24 100

info@dirkzwager.nl
www.dirkzwager.nl

Samenspraak is een uitgave van Dirkzwager legal & tax

Contactpersoon Dirkzwager:
Annemarie Wiersma
marketing@dirkzwager.nl

Concept & productie: Caplan
Drukwerk: Coers & Roest

De verzendfolie is biologisch afbreekbaar, dit hoort na gebruik bij het restafval.

Dirkzwager huisadvocaat van gemeente Almere

“Meer overzicht en een centrale uitstraling”

Bij een gemeente kunnen tal van juridische vragen spelen, daarom hebben zij flink wat juristen in dienst. Bij de ene gemeente werken deze juristen ieder op hun eigen afdeling, bij de andere zijn ze gecentraliseerd in een juridische afdeling. De gemeente Almere heeft onlangs besloten om al haar juristen op één afdeling samen te brengen. Dirkzwager is afgelopen zomer als huisadvocaat aangesteld.

Bij de gemeente Almere werken in totaal 22 juristen met een veelheid aan juridische disciplines, van burgerzaken tot sociaal domein. “Veel van hen werken ieder op hun eigen afdeling en zij huurden voor specifieke vragen externe kantoren in,” vertelt Angelie Vrenken, teammanager Juridisch Advies en Control. “Die werkwijze bleek te fragmentarisch. We wilden meer zicht krijgen op de vragen die zoal spelen bij alle afdelingen en welke overlap daarin zat.” De gemeente Almere besloot daarom eind

2018 een nieuwe afdeling op te zetten waarin alle juridische specialismen geconcentreerd werden. “Bijna al onze juristen werken nu op deze afdeling. Zij behandelen in principe alle juridische vraagstukken van onze organisatie. Voor een check van de procedure of een dubbelcheck van de feiten huren we nog steeds externe expertise in.”

Stoomcasus

Naast de centrale juridische afdeling, zocht de gemeente Almere naar een huisadvocaat die kan voorzien

in nagenoeg de gehele behoefte aan externe juridische advisering. Juridisch adviseur en contractmanager Louis Felten: “Dankzij het samenbrengen van al onze eigen juristen ontstond er meer samenhang. Met een huisadvocaat krijgen we ook veel beter overzicht in en grip op de juridische vraagstukken die extern worden belegd. Dus we zochten een stevig kantoor met een brede expertise, zodat het ons op diverse gebieden advies kan geven.” De gemeente nodigde na de eerste selectie een aantal kantoren uit om een

Skyline Almere aan de rand van het Weerwater

casus te doen. Anders dan gebruikelijk werd deze casus niet opgestuurd, maar konden de kandidaten die ter plekke uitvoeren. “Doorgaans krijgen kantoren bij een aanbesteding een casus opgestuurd en kunnen ze daar een behoorlijke tijd over nadenken. Onze kandidaten kregen pas hier op kantoor de casus onder ogen. Die handelde over de vraag of er al dan niet een coffeeshop in Almere Buiten zou moeten komen. Dit dossier had veel haken en ogen en behandelde onder andere vraagstukken over bestemmingsplannen en toezeggingen. De kandidaten moesten binnen anderhalf uur, eventueel in telefonisch overleg met hun collega’s, een advies opstellen hoe het college hiermee om

moest gaan. We hebben gekozen voor zo’n ‘stoomcasus’, omdat we in de praktijk ook vaak snel antwoord op prangende vragen willen hebben. Dit werd door Hanna Zeilmaker en Bart van Meer heel mooi opgelost; zij kwamen met een ijzersterk advies.” Hanna Zeilmaker, advocaat overheid en vastgoed: “Wij hebben de casus behandeld met een Dirkzwager-team op de achtergrond, dat in Arnhem en Nijmegen met ons meedacht. In ons uiteindelijke advies hebben we duidelijk laten zien dat we zaken juridisch goed kunnen oplossen, maar ook veel aandacht hebben voor de praktische oplossing: wat wil de cliënt zelf, hoe denkt de politiek erover en wat vragen zij exact van ons? Vaak

gaat het om de vraag: wat wil mijn cliënt morgen met deze zaak doen? Daarover geven we binnen de juridische context een praktisch advies.”

Experimenteren

Na de aanbesteding werd Dirkzwager de huisadvocaat van de gemeente Almere. Daarnaast heeft de gemeente via een aanbesteding nog vier andere kantoren geselecteerd die ze kan inschakelen voor specifieke vragen over gebiedsontwikkeling, vastgoed en arbeidszaken. “We werken nu sinds de zomer met de nieuwe opzet, waarbij onze juridische afdeling wordt begeleid door de huisadvocaat,” vertelt Angelie Vrenken. “We hebben in die maanden bij zo’n tien

dossiers om externe juridische hulp gevraagd. Dat ging bijvoorbeeld over vraagstukken over de Floriade of het gebied Oosterwold. Als relatief jonge gemeente houden we ervan om te experimenteren met bouwen en in Oosterwold laten we mensen vrij om hun eigen ontwerp uit te voeren. Dat is uniek voor Nederland, maar het roept wel de nodige juridische vragen op.”

Inloopspreekuur

De samenwerking met Dirkzwager is voorlopig voor twee jaar vastgelegd en bevalt goed in Almere. Louis Felten: “De afstand van Almere naar Arnhem of Nijmegen is nooit een punt van aandacht geweest. Hanna Zeilmaker heeft een sleutelfunctie binnen de samenwerking en is hier minstens een middag per maand aanwezig voor een inloopspreekuur. We bespreken dan ook de lopende zaken op juridisch gebied. In de tussenliggende tijd spelen onze juristen vragen naar mij door, zodat ik het kan bespreken met Hanna die het weer bij haar collega’s uitzet. Een zeer prettige manier van communiceren waarbij je goed overzicht kunt houden.” Hanna Zeilmaker geeft aan dat Dirkzwager steeds meer waarde hecht aan goed accountmanagement, waarbij één contactpersoon van alle dossiers van de cliënt op de hoogte is. “De manier waarop we de relatie met de gemeente Almere zijn aangegaan, is voor ons nieuw. We werken natuurlijk wel vaker met detachering, maar we waren nog niet eerder als accountmanager letterlijk aanwezig bij de cliënt. De opzet met het inloopspreekuur bevalt vooralsnog heel goed. Ik heb dan in ieder geval face-to-facecontact met mijn vaste contactpersonen. Ook kunnen medewerkers van de gemeente binnenlopen voor advies of gewoon om kennis te maken. Zo zijn de lijnen kort, ondanks

de fysieke afstand. Elk overleg of contact kan tegenwoordig digitaal plaatsvinden maar je bouwt, denken wij, een hechtere band op als je ook op het kantoor van je cliënt aanwezig bent.”

Startbijeenkomst

Na de aanbesteding heeft de gemeente een startbijeenkomst georganiseerd om persoonlijk kennis te maken. “Wij waren daar aanwezig met ons ‘Almere team’, waarin al onze secties vertegenwoordigd zijn,” vertelt Hanna Zeilmaker. “Eerst hebben we toegelicht hoe we invulling geven aan de samenwerking. Vervolgens hebben we ons verdeeld over kennistafels waaraan we met medewerkers van de gemeente over allerlei onderwerpen inhoudelijk van gedachten wisselden. Het was heel aangenaam en nuttig om onze nieuwe samenwerking op deze positieve manier te markeren.” Angelie Vrenken: “We merken na de eerste maanden van samenwerking ook dat de manier van communiceren met onze nieuwe huisadvocaat heel positief is: op de mens, direct en persoonlijk, zodat je echt een goed gesprek kunt voeren en snel tot de kern kunt komen. Bovendien reageren

onze contactpersonen snel; we hebben al eens meegemaakt dat we op maandagochtend een vraag hadden en de volgende ochtend al een volledig uitgewerkt advies ontvingen.”

Centrale uitstraling

Dankzij de samenvoeging van het grootste deel van de juristen van de gemeente en de centrale aansturing door de huisadvocaat, heeft de gemeente Almere nu al een beter overzicht en een sterkere centrale uitstraling naar buiten. Angelie Vrenken: “Het gemeentelijke belang wordt duidelijker naar voren gebracht en dat staat boven het afdelingsbelang. Daarnaast komen onze juridische vragen en risico’s goed in beeld. We zien dankzij de nieuwe structuur waar we onze werkwijze zouden moeten veranderen, of er misschien hiaten in onze kennis zitten, en waar we onze deskundigheid nog verder kunnen aanscherpen. Bijvoorbeeld door extra cursussen te volgen. Ook daar heeft Dirkzwager als huisadvocaat een voor ons belangrijke rol: het kantoor biedt jaarlijks een aantal cursussen aan. De advisering die we krijgen, heeft een sterk leereffect. Zo kunnen we blijven groeien.” ■

“Dankzij het samenbrengen van al onze eigen juristen ontstond er meer samenhang. Met een huisadvocaat krijgen we ook beter overzicht in en grip op de juridische vraagstukken die extern worden belegd.”

Promotie Charlotte Perquin-Deelen:

“Het raakvlak tussen recht en filosofie intrigeert me”

Op 14 januari 2020 gaat Charlotte Perquin-Deelen bij de Radboud Universiteit in Nijmegen haar proefschrift verdedigen: ‘Biases in de boardroom en de raadkamer’. De inhoud, heel globaal: in hoeverre kan onbewuste mentale misleiding een rol spelen in de besluit- en oordeelvorming van zowel bestuurders en commissarissen als rechters? Met aanbevelingen: hoe kun je dat risico beperken?

“Ik geloof in een multidisciplinaire advocaat. Iemand die de cliënt niet alleen puur juridisch ondersteunt, maar vanuit een bredere invalshoek en in samenhang met het juridische adviseert. Een soort Jurist Plus,” begint Charlotte Perquin-Deelen. Zelf is zij daarvan het levende bewijs. Charlotte behaalde een master Filosofie (met de nadruk op antropologie en cognitie) én een onderzoeksmaster Onderneming en Recht. Momenteel combineert ze drie functies: ze is advocaat gezondheidszorg bij Dirkzwager, wetenschappelijk onderzoeker aan het Van der Heijden Instituut (Radboud Universiteit) en docent Ondernemingsrecht bij het centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs. “Bij Dirkzwager vorm ik een team met Louis Houwen en Marieke van Dongen. Ik richt me op het ondernemingsrecht in zorg, onderwijs en cultuur en dan met name op governance-aspecten.”

Mentale misleiding

Niet verwonderlijk dat Charlotte ook haar proefschrift multidisciplinair insteekt: “Ondernemingsrecht, cognitiefilosofie en aanverwante gedragswetenschappen. Mijn dissertatie is een inventarisatie van in hoeverre mentale misleiding een rol speelt bij beslissingen van rechters en bestuurders. Juridisch kun je wel allerlei regels en eisen opleggen, maar hoe werkt dat in de praktijk? In een bestuur of raadkamer zitten mensen met ieder hun eigen persoonlijkheid. Wat beïnvloedt vervolgens de beslissingen en welk effect heeft dit in potentie op het rechterlijk oordeel en de bestuurlijke beslissingen? Dat vind ik erg interessant. Dan komt de cognitiefilosofie in mij naar boven.” Om meer inzicht te krijgen in de praktijk, baseerde Charlotte haar dissertatie deels op een empirisch kwalitatief onderzoek. Ze hield 102 interviews met advocaten, rechters, bestuurders en

commissarissen van grote Nederlandse vennootschappen en instellingen.

Gekleurd oordeel

“De rode draad in mijn dissertatie zijn *biases* in de boardroom en raadkamer. *Biases* zijn vormen van mentale misleiding. Wij hebben het gevoel dat ons bewuste onze beslissingen neemt, maar uit onderzoek blijkt dat onze beslissingen voornamelijk worden ingegeven door het onbewuste. Met als risico dat een beslissing niet op de juiste manier tot stand komt of niet juist is. Terwijl er bij professionele beslissers – in mijn proefschrift rechters en bestuurders en commissarissen – nogal veel afhangt van hun besluiten.” Ter verduidelijking noemt Charlotte enkele *biases* die aan bod komen. “Zo kunnen rechters beïnvloed worden door *hindsight biases*. Waren signalen in de aanloop naar een faillissement op dat moment zelf ook daadwerkelijk

“Ik pleit ervoor te kijken naar de persoon achter de functie. Bijvoorbeeld een rechter: welke invloed heeft emotie of zijn eigen indruk van partijen?”

“Ik onderzoek de invloed van *implicit gender bias* op de onevenwichtige zetelverdeling in de top. Een van de oorzaken voor de onevenwichtigheid is androcentrisme: de man is de standaard, de vrouw is de afwijking.”

zo alarmerend als achteraf bezien lijkt? Besturen en raden van commissarissen kunnen bijvoorbeeld beslissen onder invloed van *groupthink*. Hierbij is de groep zo gericht op consensus en overeenstemming, dat ze de overweging van alternatieven overslaat.” Onderzoek naar *biases* kan volgens de promovenda de invloed van mentale misleiding verminderen: “Als wij meer leren over dit soort gedrag kunnen bestuurders kwalitatief betere beslissingen nemen. Dat is positief voor de vennootschap.”

Bewust maken

“Ik pleit ervoor te kijken naar de persoon achter de functie. Die kun je niet negeren. Het zijn allemaal individuen. Bij voorbeeld bij een rechter: welke invloed heeft emotie of zijn eigen indruk van partijen? Het is van belang factoren van mentale misleiding te signaleren en er iets mee te doen.” Charlotte geeft in haar proefschrift aanbevelingen in de vorm van beperkingstechnieken. Zo kunnen beslissers die onbewuste mentale invloeden gedeeltelijk bewust maken. “Het zijn concrete handreikingen. Bijvoorbeeld op het vlak van evaluatie in de boardroom: hoe verliep de discussie? Kwam iedereen daarin wel aan bod? Wat was de rol van de voorzitter? Maar ik doe ook aanbevelingen aan de wetgever.”

Genderdiversiteit

De promovenda wijdt een apart hoofdstuk aan genderdiversiteit. “Ik onderzoek de invloed van *implicit gender*

bias op de onevenwichtige zetelverdeling in de top. Allereerst ga ik in op het belang van diversiteit: dat is gelijkheid natuurlijk, maar er zijn wel degelijk ook economische en functionele argumenten. Vervolgens onderzoek ik wat de invloed van *implicit gender bias* is. Een van de oorzaken voor de onevenwichtigheid is androcentrisme: de man is de standaard, de vrouw is de afwijking. Het aanpakken van *implicit gender bias* is een belangrijke stap richting een genderdiverse top.”

Juridisch Plus

Behalve bij het opstellen van een diversiteitsbeleid, adviseren de advocaten ondernemingsrecht en gezondheidszorg cliënten bij veel meer zaken die niet puur juridisch zijn. De Jurist Plus, zoals Charlotte het noemt. Vaak sluit dit aan bij de beperkingstechnieken uit haar proefschrift: “Regelmatig begeleiden we bestuurders bij het opzetten van een evaluatie, of in zaken over belangenverstremgeling in de zorg. Ook dat heeft met gedrag en overwegingen van bestuurders te maken. Wanneer is er nu echt sprake van ongewenste belangenverstremgeling? Dan begeleiden we cliënten om de procedure juridisch kloppend te maken en bespreken daarnaast hoe je daar praktisch uitvoering aan geeft. Of neem integriteit, een belangrijk thema in de zorg. Onderzoek wijst uit dat als er bij zorginstellingen sprake is van een open cultuur er minder sterfgevallen zijn. Hoe kun je als organisatie een open cultuur bereiken? Dat is een onderdeel van de Governance Code.

Daarover geven we lezingen. Of we gaan bij bedrijven een socratisch gesprek voeren, een gezamenlijk denkgesprek dat kan bijdragen aan een open cultuur.”

Vervolg proefschrift

Natuurlijk is er voor cliënten ook een gesprek mogelijk over het dissertatieonderwerp van Charlotte Perquin-Deelen: “Als de boardroom wil weten wat mentale misleiding betekent voor de eigen bestuurspraktijk, komen wij daar graag een interactief verhaal over vertellen.” Haar proefschrift krijg nog meer vervolg. Charlotte is redactiesecretaris van het Tijdschrift Ondernemingsrecht en daarin komt een artikelenreeks over diversiteit die zij samen met een hoogleraar heeft opgezet. Daarnaast verschijnt begin februari 2020 de bundel ‘Diversiteit’, waarin dit onderwerp belicht wordt vanuit diverse wetenschappelijke disciplines. Charlotte Perquin-Deelen kijkt alweer vol gezonde energie uit naar haar volgende activiteit die zij samen met Louis Houwen verder zal ontwikkelen: “Multidisciplinair onderzoek gericht op governance in de zorg.” Maar eerst haar promotie, waar hoogleraren uit verschillende disciplines zitting nemen in de manuscriptcommissie. Een multidisciplinaire setting, waarin de promovenda zich ongetwijfeld in haar element zal voelen. ■

Geïnteresseerd in het onderwerp mentale misleiding en wat het voor uw organisatie kan betekenen? Op de website van Dirkzwager staan meerdere publicaties van Charlotte Perquin-Deelen, waarin zij dit onderwerp en de beperkingstechnieken in korte, praktische series beschrijft. Zie de serie ‘Bestuur en Gedrag’ en de serie ‘Genderdiversiteit aan de top’ op www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen

Juristen van de toekomst

Ik ben Gabriël Storm, 19 jaar en tweedejaars student rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds afgelopen zomer ben ik Commissaris Extern van de studievereniging Amsterdam Law Firm. Deze studievereniging is deel van de minor die bachelorstudenten kunnen volgen. Studenten werken hierbij aan virtuele dossiers bij kantoren.

Wat ik zo boeiend vind aan de studie rechten

is de reikwijdte ervan. De studie bestrijkt werkelijk (bijna) alle aspecten van de huidige maatschappij. Van de zakelijke bedrijvenkant tot de politieke, mensenrechtelijke kant. Van de complexe technologische rechten tot de voor ieder geldende publiekrechtelijke kant. Dit fascineert me, er is zoveel stof dat je nooit klaar bent met ontdekken.

Voor de jurist anno 2020 wordt het belangrijker om zich te verdiepen in zijn vakgebied. Dit zal voordelig zijn voor de kwaliteit van het werk dat je de cliënt levert. Zo zal een ICT-jurist een streepje voor hebben als hij diepere kennis van technologie heeft en zich hierdoor beter in de situatie van zijn cliënten kan verplaatsen.

Mijn doel is om in een internationale werkomgeving te kunnen werken. Daarom wil ik naast mijn studie in Nederland, ook buitenlandervaring opdoen. Bijvoorbeeld een semester in de Verenigde Staten studeren of een master in het buitenland doen.

Mijn tip voor Dirkzwager: Op de universiteit zie je veel verschillende studenten met veel verschillende kwaliteiten. Talent is niet per se gelijk te stellen aan hoge cijfers, maar blijkt ook uit nevenactiviteiten. Hard werken verslaat immers talent als talent niet hard werkt. ■

www.amsterdamlawfirm.nl

“Mijn ideale werkomgeving: collegialiteit tussen werknemers, saamhorigheid op de werkplek, verbinding tussen medewerkers en cliënten en professionaliteit met betrekking tot de werkzaamheden.”

“Ik c
de on
oorza
de m

zo alarm
Besture
sen kur
onder i
is de g
sus en
overw
slaat.”
volgen
van me
ren: “
ger
tie
is p

Bev.
“Ik r
soc
neg
Bij v
vloer
var
var
en
in f
de
Zc
me
mal
king
eva
liep
daar
van de
aanbev

Gende
De
Z

op de oneven
de top. A

Expertise Massaschade & Verzekering

Complex speelveld door internationale componenten

Financiële schade door waardeverlies van aandelen, materiële schade na een aardbeving vanwege gaswinning, letselschade na het verspreiden van gevaarlijke medicijnen; drie voorbeelden van schade waarbij er een omvangrijke groep gedupeerden is. Dit heet massaschade. Met de komst van de nieuwe Wet Afwikkeling Massaschade in Collectieve Actie (WAMCA) kan het aantal claims voor massaschade sterk oplopen. Voor dit soort aansprakelijkheidskwesties heeft Dirkszager een expertiseteam van ervaren specialisten samengesteld.

“**N**ederland kent al tijden de collectieve actie: een belangenorganisatie kan namens een hele groep gedupeerden een procedure beginnen. Zij hebben de mogelijkheid om bij de rechter de collectieve aansprakelijkheid van een schadeveroorzaker vast te laten leggen. Dit biedt de gelegenheid om een massaschade voortvarend en effectief af te wikkelen. Daarnaast kan de rechter een collectieve schikking tussen een belangenorganisatie en een aangesproken partij algemeen verbindend verklaren voor alle gedupeerden. Dit alles op grond van de Wet Collectieve Af-

wikkeling Massaschade (WCAM). De afwikkeling van dergelijke massaschades is echter bijzonder ingewikkeld, voor zowel de gedupeerden, de aangesprokenpartijen als hun verzekeraars,” vertellen Daan Baas en Wim Weterings, advocaten van de sectie Aansprakelijkheid, Schade en Verzekering en beiden lid van het expertiseteam Massaschade & Verzekering.

Toename claims

Naar verwachting wordt op 1 januari 2020 een nieuwe wet van kracht: de Wet Afwikkeling Massaschade in Collectieve Actie (WAMCA).

Deze gaat de mogelijkheden van een collectieve actie verder uitbreiden: “Tot nu toe kon de rechter alleen de collectieve aansprakelijkheid vaststellen, maar voor de schadevergoeding moest elke gedupeerde een individuele procedure starten. Die beperking wordt nu weggenomen. Volgens de nieuwe wet kan de rechter voortaan ook een veroordeling tot een collectieve schadevergoeding uitspreken. Door deze uitbreiding kan het aantal claims voor massaschade toenemen. Vooral claims voor financiële massaschade waarbij bestuurders aansprakelijk worden gesteld. Datzelfde geldt voor *funding* van massaschadeclaims: er zijn organisaties die voor een flinke ‘oorlogskas’ kunnen zorgen en daarmee ten strijde trekken tegen partijen die in hun ogen schade hebben veroorzaakt bij veel gedupeerden,” aldus de juristen.

Voorbereid op veranderingen

In de nieuwe wet zijn ook de voorwaarden voor een collectieve actie aangescherpt. Al die veranderingen vragen om steeds meer specialistische kennis en advies. En dat is waar het expertise-team zich mee bezighoudt. De juristen van het team ondersteunden al veel cliënten in complexe (inter)nationale kwesties van massaschade. “Dit zijn vaak de verzekeraars van de aangesproken partij. Wij zijn hun ‘monitoring’ of ‘coverage’ counsel. Wij onderzoeken of er sprake kan zijn van aansprakelijkheid en beoordelen of er verzekeringsdekking is voor de claim,” licht Daan Baas toe. Het team publiceert met regelmaat over dit onderwerp en verzorgt daarnaast presentaties over

deze materie. Zo heeft Wim Weterings onlangs een lezing gehouden op een congres over massaschade aan de VanderBilt University in de VS. Wim Weterings: “Er gaat door de WAMCA het nodige veranderen. In de nabije toekomst zullen daardoor nieuwe vragen en problemen ontstaan bij verzekeraars. Die kunnen wij nu alvast identificeren, zodat onze cliënten bijtijds voorbereid zijn.”

Allerhande claims

De afgelopen jaren werkte het team aan meerdere internationale zaken. “Regelmatig gaat dit om bestuurders die aangesproken worden door groepen aandeelhouders die vinden dat zij koersverlies hebben geleden door een uitspraak of actie van de bestuurder. Recent heeft zo’n aanspraak, waarbij Dirkzwager was betrokken, geleid tot een schikking van 1,3 miljard euro. De grootste in zijn soort in Europa,” vertelt Daan Baas. Hij noemt ook als voorbeeld de zaak van Nina Brink en de beursgang van World Online. “Ze stond in de kranten met haar duimen omhoog, maar had haar eigen aandelen al verkocht. Misleiding van aandeelhouders. Dit ging om financiële massaschade, maar het kan natuurlijk ook om letselschade gaan. Zoals de aangeboren afwijkingen van de dochters van moeders die het medicijn DES gebruikten of de Q-koorts die in Nederland tot veel gezondheidsschade heeft geleid. Recente kwesties zijn ‘dieselgate’ en de emissieschandalen; grote kwesties die wij ook in behandeling hebben. En denk aan de klimaat-

zaak van Urgenda: als de staat onvoldoende doet om de emissies van broeikasgassen in 2020 te verminderen, is dat onrechtmatig. *Climate litigation* is in de VS een *hot topic*.”

Internationaal en immens

Wim Weterings: “Nederland lijkt internationaal gezien een aantrekkelijk forum voor het beslechten van massaschades. We beschikken over een uniek systeem voor collectief verhaal van schade en over degelijke rechtspraak. Bovendien is Nederland internationaal georiënteerd. Wereldwijd worden de ontwikkelingen hier met belangstelling gevolgd. Het zijn grote internationale zaken die we in Nederland oplossen.” Daan Baas, aanvullend: “Het gaat vaak om immense bedragen en daar zijn hoog gespecialiseerde buitenlandse advocatenkantoren bij betrokken. Dit zorgt voor een extra ingewikkeld speelveld en dan is het praktisch met een multidisciplinair team te werken dat alle stappen in die massaprocedure kent.” ■

Meer informatie over het team Massaschade & Verzekering of een afspraak maken? Dan kunt u contact opnemen met Daan Baas, telefoon +31 (0)26 353 84 44 of baas@dirkzwager.nl. Zie ook www.dirkzwager.nl expertise Massaschade & Verzekering

Het team

Het team Massaschade & Verzekering bestaat uit juridische specialisten van de sectie Aansprakelijkheid, Schade en Verzekering:

Daan Baas, advocaat-partner, veelvuldig betrokken bij grensoverschrijdende en internationale geschillen.

Wim Weterings, advocaat-salary partner en universitair hoofddocent aan Tilburg University bij de vakgroep Private & Business Law.

Niels Dekker, advocaat-senior, gespecialiseerd in beroeps- en productaansprakelijkheid.

Pauline Janssen, advocaat met een focus op onder andere massaschade.

Jonathan Overes, juridisch medewerker-senior, verricht onder meer wetenschappelijke activiteiten voor de sectie.

Daarnaast maakt advocaat-partner Banking & Finance, **Chantal van den Borne**, deel uit van het team. Zij is namens claimorganisaties/claimanten veelvuldig betrokken in massaschades tegen banken.

Indien nodig werkt het team nauw samen met collega's van andere disciplines, zoals Ondernemingsrecht, Privacy of Gezondheidszorg.

Tim over Deline

“Ze is heel oplossingsgericht. ‘Nee, dat kan niet’ zal ze nooit zeggen.”

Je eerste indruk?

Deline stuurde me een hartelijk en warm LinkedIn-bericht, nadat ik bij een collega had geïnformeerd naar de vacature. Het sollicitatiegesprek daarna was meer een kennismaking dan een ‘kruisverhoor’. Natuurlijk stelde ze concrete, doortastende vragen, maar dat ging op een heel open en vriendelijke manier. De klik was er meteen.

Waarom herken je de meester?

Deline is vakinhoudelijk erg sterk en heel nauwkeurig. Het wetboek wordt geen dag met rust gelaten. Als je denkt dit is een standaardbepaling, dan ziet zij het meteen als er iets niet klopt. Ze is echt een harde werker. We lijken wel op elkaar: Deline komt ook uit een ondernemersgezin. Daar stopt het werk niet om vijf uur. Bewonderenswaardig hoe ze alles combineert: een drukke baan, moeder van twee kinderen, allerlei interne commissies en ook nog externe besturen.

Deline als opleider?

Ze is meer adviseur dan opleider. Hoe druk ook, ze neemt altijd de tijd om je uitleg te geven, ook aan collega's en cliënten. Ik ervaar een groot gevoel van vrijheid in mijn werk en ze laat mij mijn eigen stijl ontwikkelen. We zitten samen op een kamer, daar leer ik veel van. Je leert iemand persoonlijk beter kennen en ziet hoe iemand reageert. Ik steek veel op van de gesprekken die Deline voert met mensen die binnenlopen, maar ook aan de telefoon. Deline schakelt moeiteloos over van juridisch Nederlands naar de Engelse terminologie.

Waarom is Deline je voorbeeld?

Ze is heel oplossingsgericht. ‘Nee, dat kan niet’ hoor je haar nooit zeggen. En met veel geduld kan ze iets keer op keer uitleggen. Zelf ben ik in dat opzicht soms wat ongeduldiger.

Waarom neem je geen voorbeeld?

De chaos op haar bureau als het druk is. Zelf ben ik minstens zo erg, dus ik wil er geen voorbeeld aan nemen. Desondanks heeft ze volledig het overzicht; ze weet precies wat er nog aan een dossier ontbreekt en wat ze nog aangeleverd moet krijgen.

Wat zal je van deze periode altijd bijblijven?

In ieder geval de sfeer op kantoor: work hard, play hard. Naast werken is er ook aandacht voor feesten. De wintersportreis was een hoogtepunt. En ik heb afgelopen jaar de masterclass mee georganiseerd. Proberen dat Dirkwagergevoel dat ik ervaar over te brengen op studenten.

Tim over 5 jaar?

Dan ben ik klaar met mijn beroepsopleiding – die duurt 3,5 jaar – en heb ik hopelijk zelf de voortrekkersrol in grotere internationale dossiers. Uiteindelijk hoop ik ooit notaris te worden.

Wat heeft je achteraf verrast?

Deline is een warm persoon, maar als ze gaat sporten is ze fel en wordt ze fanatiek. Ze heeft op hoog niveau gehockeyd, daar heeft ze waarschijnlijk die winnaarsmentaliteit aan overgehouden.

Junior

Notarieel recht met bijzondere interesse in het ondernemingsrecht: **Tim Wierenga** wist precies wat hij wilde, toen hij in Groningen aan de studie rechten begon. “Ik kom uit een echt ondernemersgezin. Zelf had ik vroeger ook allerlei handeltjes, in Gameboy-kaartjes bijvoorbeeld. Op de universiteit maakte ik kennis met de spelregels: wetgeving voor bedrijven. Voor veel medestudenten was dat heel abstract; voor mij leefde het meteen.” Na zijn afstuderen in 2018 werkte hij eerst bij een middelgroot notariuskantoor in de regio. “Bij Dirkwager had ik een beter gevoel bij het soort werk en de sfeer is heel goed. En dat gevoel is niet veranderd sinds ik hier in oktober 2018 begon.”

Tim Wierenga en Deline Kruitbosch

Een (toegevoegd) notaris neemt een beginnende kandidaat-notaris onder zijn hoede voor een stageperiode van minimaal zes jaar. Deze jonge mensen vormen de nieuwe generatie Dirkwagerjuristen. Hoe kijkt de gezelschap naar zijn meester, en andersom?

Deline over Tim

“Knap hoe hij hard werken én ontspannen weet te combineren”

Je eerste indruk?

Ik was meteen verkocht. Tim is zo'n enthousiaste, ontwapenende jongen. En mijn idee is: als je ergens voor gaat, dan kom je er ook. Hij had ook heel goed nagedacht over zijn keuze voor Dirkzwager. Dus de eerste indruk was; deze jongen moeten we aannemen. Echt prettig om zo iemand in je team te hebben.

Sterke punten?

Tim is een mensenmens en dus sterk in het contact met cliënten. Hij heeft ook een goed analytisch vermogen en daarin groeit hij nog verder. We hebben veel werk en dan leer je ook sneller: plannen, structureren, prioriteiten stellen. Tim gaat er voor de volle 100% voor. Hij vindt zijn vak echt leuk. We kunnen eindeloos samen bomen over inhoudelijke kwesties, en dan lachen we: wat zijn we toch een nerds! Tim kan heel hard werken, maar ook heel hard genieten van het leven. Hij heeft een rijk sociaal leven en binnen kantoor doet hij aan alles mee.

Minpuntjes?

Hij moet misschien uitkijken dat zijn grootste kracht niet zijn valkuil wordt. Dat hij aan alles wil meedoen en het te veel wordt. Dat is nu nog niet aan de orde. Maar omdat hij heel dienstverlenend is ingesteld, moet hij nóg beter prioriteiten leren stellen dan anderen.

Hoe haal je het beste uit iemand?

Ik vind het belangrijk dat iemand zo dicht mogelijk bij zichzelf blijft en de dingen oppikt die bij hem passen. Daarom is het mooi dat Tim met meerdere seniors meekijkt. En complimenten geven als iemand het goed heeft gedaan. Daar groeit iedereen van. Je moet een jonge kandidaat ook zelfstandig zaken laten doen en verantwoordelijkheid laten voelen, uiteraard met goede begeleiding waar nodig. Het gaat vooral om het doen en durven doen. Tim zit bewust bij mij op de kamer, zodat we over en weer van elkaar kunnen leren. Want ik kan zeker ook nog van hem leren.

Tim over 5 jaar?

Hij is heel enthousiast over het vak en ons kantoor, waar hij naast de dagelijkse praktijk ook actief is in allerlei commissies. Dus zie ik hem over 5 jaar bij Dirkzwager wel als senior kandidaat-notaris met een mooie eigen praktijk.

Wat heeft je verrast?

Tijdens de eerste kennismaking had ik niet vermoed dat Tim zo'n enorm feestbeest is. In positieve zin. Daarbij is hij ook heel sportief, hij doet triatlons. Maar het is zeker niet alleen 'holadijje'; hij combineert hard werken met plezier maken. Daardoor besef ik dat ik dat zelf ook meer mag doen. Dan komt hij binnen en vraagt: 'Zo, lekker gesport gisteravond?' Nee dus. Maar dat stimuleert mij wel.

Senior

In december 2015 kreeg kandidaat-notaris ondernemingsrecht **Deline Kruitbosch** de vraag om de overstap naar Dirkzwager te maken. Ze werkte acht jaar op de Zuidas, had er inhoudelijk interessante zaken, maar miste het échte klantcontact. "Bij Dirkzwager voel ik me vanaf dag één als een vis in het water. Ook hier behandel ik uitdagende zaken voor mooie klanten, maar alles is net iets persoonlijker. Bovendien kom ik uit deze regio, uit Hoenderloo. Een fijne omgeving om te wonen en onze twee kinderen te laten opgroeien." Na uitbreiding met de fiscale tak werd het nog leuker: "Een meerwaarde voor mijn praktijk, waarin ik mij vooral richt op (her)structureringen met een focus op duurzame energie, de overnamepraktijk en governance-advisering"

Dirkzwager Agenda

14 JANUARI

Dirkzwager, Arnhem
Lunchseminar Aanbesteden van ICT contracten

21 JANUARI

Dirkzwager, Arnhem
Verdiepingscursus deel I
(Internationaal) contracteren voor professionals

11 FEBRUARI

Het Posttheater, Arnhem
Cultuuravond: Sanne Wallis de Vries - Kom

13 FEBRUARI

Van der Valk Hotel - Nijmegen Lent
Seminar Actualiteiten Aanbestedingsrecht

18 FEBRUARI

Dirkzwager, Arnhem
Verdiepingscursus deel II
(Internationaal) contracteren voor professionals

10 MAART

Dirkzwager, Arnhem
Verdiepingscursus deel III
(Internationaal) contracteren voor professionals

17 MAART

Dirkzwager, Arnhem
Workshop Intellectuele Eigendom:
Exploitatie van IE-rechten

21 MAART

Stadstheater Arnhem
Cultuuravond: Toneelgroep Oostpool -
De Rattenvanger

24 MAART

Dirkzwager, Arnhem
Lunchseminar Aanbesteden in het sociaal domein

26 MAART

Dirkzwager, Arnhem
Seminar Banking & Finance

31 MAART

Dirkzwager, Arnhem
Verdiepingscursus deel IV
(Internationaal) contracteren voor professionals

3 APRIL

Stadstheater Arnhem
Cultuuravond: Introdans - ICOON

21 APRIL

Dirkzwager, Arnhem
Lunchseminar
Aanbesteden van warmtenetten en laadpalen

Bovenstaande is een selectie van de vele door ons georganiseerde activiteiten. Kijk voor meer informatie en het actuele aanbod op www.dirkzwager.nl/events/

Sanne Wallis de Vries - Kom © Aisha Zeijveld

Toneelgroep Oostpool - De Rattenvanger © Krista van der Niet

Wim Wesselo, bestuurslid Stichting Yoreem Foundation

Een fiscalist op avontuur in Kameroen

“Het was 2009, maar er was geen stromend water, geen gas, geen licht. Sommige dorpelingen hadden nog nooit een blanke gezien. En midden in het oerwoud stond ik ineens oog in oog met een groepje Pygmeeën.”

Door zijn werk als penningmeester voor stichting Yoreem kreeg Wim Wesselo een andere kijk op het leven.

Met een levende kip op schoot en een metershoge tros bananen in zijn nek, schokkend en bonkend met vijf mensen samengepropt in een huurautootje over de onverharde wegen van Afrika op weg naar een afgelegen dorp. Het is niet de situatie waarin je je een fiscaal adviseur voorstelt. Wim Wesselo zelf eigenlijk ook niet. “Ik was tot die tijd nog nooit buiten de ‘geciviliseerde’ wereld geweest.” Het avontuur begon met een cliënt die Wim Wesselo in 2006 tot penningmeester bombardeerde van Stichting

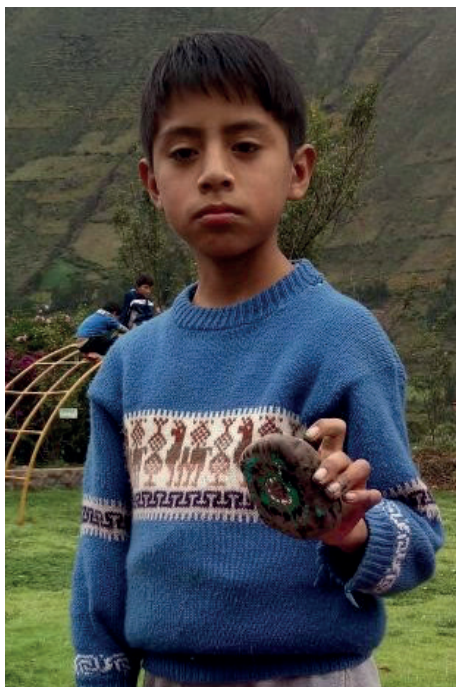
Yoreem. Deze directeur/aandeelhouder van een architectenbureau steunde al jaren een waterputtenproject in Kameroen. Na de verkoop van zijn bedrijf wilde hij een familiestichting voor een goed doel oprichten. “Voor de aftrekbaarheid van giften heb je een onafhankelijk bestuur van drie mensen nodig, vertelde ik hem. Waarop hij mij aankeek, en zei: ‘Mooi, dan zoeken wij een derde.’” En zo stond Wim Wesselo een paar jaar later op de stoffige rode aarde van het afgelegen dorp Messaména. “Geen elektriciteit, geen water... Maar al snel dacht ik: hier moeten we misschien niet

zo heel veel veranderen, de mensen zijn hier gelukkiger dan bij ons. Hoe weinig ze ook hadden, er was zoveel vrolijkheid en zo’n hecht gemeenschapsgevoel.”

Trapnaaimachine

Tien jaar lang steunde Stichting Yoreem in Messaména een schoolje voor kansarme meisjes van 12 tot 17 dat wordt geleid door de gepensioneerde docente Jeanette. De meisjes volgden geen gewoon onderwijs omdat ze voor broertjes en zusjes zorgden, zelf kinderen hadden of vanwege aids werden geweigerd. Jeanette gaf hen

“Geen elektriciteit, geen water... Maar al snel dacht ik: hier moeten we misschien niet zo heel veel veranderen, de mensen zijn hier gelukkiger dan bij ons. Hoe weinig ze ook hadden, er was zoveel vrolijkheid en zo'n hecht gemeenschapsgevoel.”

onder andere naailes, zodat zij hun eigen geld konden gaan verdienen. Dankzij de donaties telt de school nu twintig leerlingen en zijn er meerderde docenten. De meisjes krijgen naai- en kookles, Engels en sociale voorlichting. Het centrum is nu een soort dorpshuis: de oudere vrouwen verzorgen de baby's als hun moeders les krijgen. Ze krijgen er ook kleding en eten. Wim Wesselo:

“Er is nu ook een waterput met schoon drinkwater voor het hele dorp. Ik was erbij toen een Kameroener met een wichelroede ging rondlopen. Echt! Zo had hij al veertig bronnen gevonden.” Yoreem runde het schooltje met slechts 5000 euro per jaar: “Daarmee is zoveel bereikt. En elke afgestudeerde kreeg als 'startkapitaal' een gereviseerde Singer trapnaaimachine van 100 euro.” Inmiddels is de school officieel erkend en overgenomen door de overheid: “Dat betekent erkenning, maar het is toch of je je kind loslaat”.

Casa familiar

Er is een nieuwe donatiebestemming gevonden: Casa familiar Pachachaca in Peru. Daar plaatst de rechter veel kinderen vanwege verwaarlozing of huiselijk geweld in tehuizen. Yoreem doneert aan een gezinshuis waar een Nederlands-Peruaans echtpaar de leiding heeft. “Een grootser en bewerklijker project dan Kameroen, maar met evenveel

passie opgezet. Ook dit is inmiddels een gemeenschapsproject. De kinderen in het huis hadden het beter dan die erbuiten; nu zijn er ook activiteiten voor dorpskinderen en hun ouders.” In Peru was hij nog niet, maar daar wacht hem zeker een nieuw avontuur. Wim Wesselo: “Er gebeurt iets met je tijdens zo'n bezoek. Je komt tot de essentie van het leven. Na vier keer Kameroen maak ik me om steeds minder dingen druk.” ■

Yoreem steunt projecten die het leven van mensen in kansarme situaties een positieve wending geven. Zie voor meer informatie: www.yoreem.nl.

Nieuwe allure omgeving Velperpoort

Ruimte om te groeien

De omgeving van het station Arnhem Velperpoort was al jaren een probleemgebied en een doorn in het oog van de gemeente. Het stationsgebied heeft in het kader van duurzame veiligheid nu een heldere en open uitstraling gekregen en er is weer ruimte om te groeien. Deze nieuwe allure straalt af op het Dirkzwagerkantoor dat zich tegenover het station bevindt.

Station Velperpoort scoorde al jaren hoog op lijstjes met plekken waar mensen zich onveilig voelen en het was de hoogste tijd voor een herstructurering, vond de gemeente Arnhem. “Dit tweede station van Arnhem stond bekend als een van de meest onveilige stations van Nederland,” zegt Rob van der Vlies, projectleider van de gemeente. “Het was een probleemgebied, rommelig door ‘wildgeparkeerde’ fietsen en met veel donkere plekken die gelegenheid boden aan illegale praktijken. Er maken dagelijks ongeveer 6.000 tot 12.000 reizigers gebruik van station Velperpoort en zij moeten zich veilig en comfortabel kunnen voelen op en rond het station.”

Overzichtelijk en veilig

De gemeente besloot in 2012 om de omgeving van het station overzichtelijker en veiliger maken, met meer plaats

voor fietsen en ruimte voor groen, terrassen en kleine evenementen. Ook de verlichting werd aangepakt. De gemeente trad voor het ontwerpen van de landschapsontwikkeling in overleg met ProRail, dat ook plannen heeft om het station aan te pakken. Van der Vlies: “Het station heeft twee uitgangen: aan de Steenstraat en aan de Velperweg. De zijde van de Steenstraat hebben we al in 2017 opgeknapt en daarna was het wachten op de plannen van ProRail. Zij hadden hun aanpak nog niet rond, maar wij wilden door omdat we ook beloften aan de omgeving hadden gedaan. Eind 2019

zal ProRail vervolgens het station zelf renoveren, waarbij het oude vierkante en kleurige station behouden blijft vanwege de architectonische waarde.”

People, planet & profit

De restyling van het stationsgebied past binnen het totale beeld van ‘Arnhem nieuwe stijl’. “De weg die wij zijn ingeslagen, moet meer eenheid brengen in de openbare ruimtes van Arnhem. We kiezen daarbij voor openheid, helderheid en natuurlijk ook duurzaamheid voor *people, planet & profit*”, zegt Rob van der Vlies. Bij de aanbesteding van de herinrichting was

“De nieuwe uitstraling geeft een boost aan de gehele omgeving van station Velperpoort en trekt zo meer ondernemers aan. Het gebied wordt levendiger met winkels en terrasjes.”

bijvoorbeeld de beperkte uitstoot van CO₂ een vereiste. De gemeente wilde in zee met een aannemer die zijn materieel goed voor elkaar heeft. Hoornstra Infrabouw uit Doesburg, specialist in grond- weg en waterbouw, kreeg de opdracht toegewezen.

“Wij verrichtten al eerder projecten voor de gemeente Arnhem en in september zijn we gestart met de herinrichting van het stationsgebied,” vertelt projectleider Arjan Brinks van Hoornstra. “De gemeente Arnhem heeft gekozen voor duurzame oplossingen. Zo zijn er speciale infiltratieputten aangelegd om regenwater te infiltreren in de bodem in plaats van af te voeren via het riool. Hoornstra Infrabouw heeft hier veel ervaring mee; zo hebben wij een octrooi op een door onszelf ontwikkeld verticaal infiltratiesysteem.”

Regenwater

Dit systeem is een slimme oplossing voor regenwater. “Dat was hard nodig,” zegt Van der Vlies. “Velperpoort ligt aan de voet van de Veluwe en vanaf de wijk Klarendal loopt het water omlaag. Bij forse regen komt het water op het plein van Velperpoort samen; er was in 2014 bijvoorbeeld een flinke regenbui waardoor het hele plein blank stond. We hebben er nu voor gekozen om het water bij grote regenbuien te sturen en het via het viaduct naar beneden te leiden. Bij kleinere regenbuien wordt het water dankzij het infiltratiesysteem in de grond opgenomen, zodat het de riolering niet belast.”

Oude kastanje

In het kader van duurzaamheid, zijn bij de herinrichting van het gebied kosten noch moeite gespaard om een oude, grote kastanjeboom te behouden. Van der Vlies: “De oude boom is niet meer in optimale conditie volgens de

bomenspecialist, maar we wilden hem toch behouden zodat hij zijn oude dag kan slijten op het plein. We hebben de grond rondom de boom uitgegraven en een natuurlijk bodemsubstraat toegevoegd, zodat hij ondergronds

weer de ruimte heeft om te groeien. Ook hebben we twee nieuwe bomen geplaatst die het later over kunnen nemen, want we zijn er niet zeker van of de boom nog een paar droge zomers overleeft.” ■

‘Dirkzwager-bankjes’

Dirkzwager heeft de herstructurering van het gebied rondom station Velperpoort gesteund met de donatie van twee bankjes. Het geld voor deze bankjes is ingezameld door de oud-vennoten Maarten Baneke, Frans Knüppe en Jaap Kronenberg, die vorig jaar afscheid hebben genomen van het kantoor. Bij de afscheidsreceptie was een mooi bedrag ingezameld dat de vennoten aan iets blijvends in de openbare ruimte rondom kantoor wilden besteden. “Een bijzonder gebaar dat we zeer waarderen,” zegt Rob van der Vlies, projectleider van de gemeente Arnhem. “Het

was leuk om met de drie oud-vennoten na te denken over het juiste cadeau. De heren dachten aanvankelijk aan een klok. Het plaatsen van een klok is één ding, maar het onderhoud is kostbaar. Bovendien lopen de klokken van het station allemaal synchroon en is de kans groot dat een aparte klok niet gelijkloopt. We kwamen gaandeweg nog op het idee om een boom te planten maar uiteindelijk ging de voorkeur uit naar twee bankjes. Een mooie geste, want aan deze zijde van het station zijn veel kantoren en mensen die van het station komen, hebben vaak haast. De bankjes geven dan een momentje van rust, ook voor de medewerkers van Dirkzwager die in de pauze op deze plek vaak op een muurtje zaten om van de zon te genieten.” Losse bankjes pasten niet in het beeld van openheid, dus zijn er multifunctionele bankjes ontworpen in dezelfde lijn van de grote plantenbakken die zijn geplaatst. Er komt nog een gedenkplaatje op de bankjes met de vermelding dat de bankjes aan de gemeente Arnhem zijn aangeboden door de drie heren van Dirkzwager. “De ‘Dirkzwager-bankjes’ zijn opgenomen in de plantenbak van de nieuwe bomen en bevinden zich tussen het kantoor en de oude kastanjeboom in. Zo zijn ze mooi geïntegreerd in de nieuwe omgeving.”

“De bankjes geven een momentje van rust, ook voor de medewerkers van Dirkzwager die in de pauze op deze plek vaak op een muurtje zaten om van de zon te genieten.”

Eerste boete privacywet AVG

“Privacy niet ten koste van gezondheid patiënt”

Een echte verrassing was het niet, de eerste AVG-boete. Je kon er als het ware op wachten. De ‘nieuwe’ privacywet bestaat namelijk uit een set aan ‘open normen’ die voor een groot grijs gebied zorgen van wat wél en niet mag. Organisaties die met persoonsgegevens werken, zoals zorginstellingen, moeten daarin met vallen en opstaan hun weg zien te vinden. De Sint Maartenskliniek bijvoorbeeld. “Veel is nog onzeker. Maar één ding staat bij ons voorop. De privacy van onze patiënten mag niet ten koste gaan van hun gezondheid.”

“De eerste boete (van € 460.000,-) betrof het HagaZiekenhuis. Volgens toezichthouder Autoriteit Persoonsgegevens (AP) had de zorgaanbieder de beveiliging van zijn patiëntendossiers niet op orde. Het onderzoek volgde op een melding van een klokkenluider dat tientallen medewerkers van het ziekenhuis onnodig het medisch dossier van Bekende Nederlander ‘Barbie’ hadden ingezien. Een zorgaanbieder moet voldoende technische en organisatorische maat-

regelen treffen om ervoor te zorgen dat patiëntgegevens veilig zijn. Zo had het HagaZiekenhuis vaker en systematischer moeten controleren wie welke dossiers raadpleegt, aldus de AP. Maar dat alles is makkelijker gezegd dan gedaan, vertellen Jolanda van Aalten en Anne-Marie van Rijsingen van de Sint Maartenskliniek in Nijmegen (zie kader).

Verlengde arm

“Privacybescherming – van zowel patiënten als medewerkers – vinden wij ontzettend belangrijk,” verklaart

“Wet- en regelgeving is niet altijd zwart-wit, met normen die voor meerderlei uitleg vatbaar zijn. Daarom overleggen we met andere instellingen.”

Mark Jansen, Jolanda van Aalten, Anne-Marie van Rijsingen en Marjolijn Huisman

Jolanda van Aalten. “Maar als je dat gaat invullen, is het een zoektocht naar wat wel en niet is toegestaan. Neem de ‘verlengde-armconstructie’. Daarin delegeert een arts taken aan bijvoorbeeld een medisch-secretaresse. De wet zegt vrij algemeen dat iemand gegevens in een patiëntendossier mag inzien en verwerken als dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van zijn functie. Maar wat mogen zij nu precies? Het meest beheersbaar en transparant is als je die rechten koppelt aan wat nodig is om een functie te vervullen. Dat is ook in lijn met de gezondheidswetgeving. Het is echter een enorme uitdaging om al die rechten, de daarbij behorende autorisaties én de controles op het gebruik van die rechten in de IT-systemen te krijgen. Want je moet in feite per functie én dossier regelen wie wat mag inzien. Mag iemand bijvoorbeeld bijzondere medische indicaties van een patiënt weten? Zo niet, dan moet je dat afschermen in het systeem. Dit mag niet leiden tot medisch onveilige situaties. Je wilt geen procesinefficiëntie veroorzaken. Het is echter ondoenlijk om voor elk dossier en zorgproces met elkaar om de tafel gaan zitten. Vandaar dat je per functie moet vertalen wat wel en niet mag.”

Break the glass

Een voorwaarde om een dossier in te mogen kijken, is dat je een behandelrelatie hebt met de patiënt. Technisch is dat te regelen, maar ook daar heb je weer verschillende mogelijkheden. Op die manier verklein je de kans dat bijvoorbeeld een orthopeed ‘ongezien’ gaat neuzen in een patiëntendossier van de afdeling gynaecologie. Anne-Marie van Rijsingen: “Maar wat als een orthopeed weekenddienst heeft en in consult wordt geroepen door bijvoorbeeld de afdeling Revalida-

tie? Heb je de autorisatie dichtgezet op het specialisme? Dan moet je gebruik maken van de ‘break-the-glass’-optie, waarna je je moet verantwoorden waarom jij dat dossier hebt geopend. Daarmee probeer je een drempel op te werpen. Je kunt de autorisatie ook afbakenen op patiënt. Maar mag de arts dan ook de onderliggende dossiers inzien als een patiënt eerder een zorgvraag had bij de afdelingen Reumatologie en Acute Zorg Poli? Ook hier regelmatig hoofdbrekers.” In de zorg is het erg relevant dat zorgaanbieders gegevens kunnen uitwisselen, zodat bijvoorbeeld een arts via de apotheek weet voor welke medicatie een patiënt overgevoelig is. Dat verloopt via een landelijk schakelpunt, een koppeling tussen de interne dossiers van instellingen. Anne-Marie van Rijsingen: “Maar de patiënt moet daar toestemming voor hebben gegeven. Volgens de Hoge Raad en ook aankomende gezondheidswetgeving

zou die toestemming eigenlijk moeten variëren per instelling én per onderdeel van het dossier. Een landelijke werkgroep heeft al geconcludeerd dat dit in de praktijk leidt tot een puzzelstuk met honderden keuzes, waarbij een patiënt niet meer precies weet wat hij aan wie heeft toegestaan.”

Twijfelgevallen

Deze en vele andere voorbeelden illustreren enerzijds dat het IT-technisch een gigantische opgave is om alle privacyregels concreet te vertalen. “Anderzijds is die wet- en regelgeving niet altijd even zwart-wit,” vervolgt Jolanda van Aalten. “Met normen die voor meerderlei uitleg vatbaar zijn. Daarom leggen we ons oor regelmatig te luister bij andere instellingen. Individuele twijfelgevallen leg ik voor aan onze commissie Informatiebeveiliging. Daarin zitten allerlei disciplines, van bedrijfsjurist tot arts en manager ICT. De specifieke keuzes die we vervolgens maken, kun je echter niet la-

“Het zou mooi zijn als de afdelingen Toezicht en Voorlichting van de AP uit elkaar worden getrokken, zodat je de laatste kunt benaderen, zonder dat de andere afdeling achter je aan komt.”

ten toetsen door de AP. Kortom, de gegevens van onze patiënten en medewerkers zijn bij ons veilig. Maar of je 100% AVG-proof bent, kom je niet te weten.”

Voorlichting

De Sint Maartenskliniek doet in dit verband dan ook regelmatig een beroep op Dirkzwager. “Soms weten we door andere dossiers waarover we met de AP discussiëren, hoe de autoriteit in de wedstrijd zit,” vertelt advocaat Mark Jansen. “En soms heb je net wat meer rechtspraak in je hoofd zitten die je mee kunt nemen in je advisering.” Het komt steeds vaker voor dat Dirkzwager contact heeft met de AP over vooral principiële vraagstukken waarover onzekerheid bestaat. Advocaat Marloes Hulshof: “Van oudsher is de AP terughoudend in haar voorlichting. Maar een principekwestie met veel belanghebbenden kun je tegenwoordig wel voorleggen. De AP komt dan met een visie en een advies.” Mark Jansen: “Met de AVG is voorlichting één van de taken geworden van de AP. Dat komt op gang. Het zou mooi zijn als de afdelingen Toezicht en Voorlichting uit elkaar worden getrokken, zodat je de laatste kunt benaderen, zonder dat de andere afdeling achter je aan komt. Er bestaat veel behoefte om beter te kunnen sparren met de AP en zo nodig een soort besluit te krijgen. Op dit moment moet je bijna handhaving gaan uitlokken om zeker te weten of je goed zit. Dat doet natuurlijk niemand.” Anne-Marie van Rijsingen: “Hoe dan ook, de privacy is uiterst belangrijk, maar mag nooit ten koste gaan van de veiligheid van de patiënt. Die staat voorop. Je laat bijvoorbeeld een patiënt niet onnodig lijden omdat je aan de AVG moet voldoen.” ■

Jolanda van Aalten

Anne-Marie van Rijsingen

Mark Jansen

Marloes Hulshof

De Sint Maartenskliniek is een toonaangevend ziekenhuis in de behandeling van aandoeningen op het gebied van houding en beweging. Jolanda van Aalten is informatieanalist/adviseur & security officer aldaar.

Anne-Marie van Rijsingen is functionaris gegevensbescherming bij de Sint Maartenskliniek.

Wie is wie?

Mark Jansen is advocaat gespecialiseerd in IT- en privacyrecht. Hij leidt de vakgroep Privacy bij Dirkzwager.

Marloes Hulshof is advocaat op de sectie Gezondheidszorg, met het privacyrecht als een van haar specialisaties. Ook zij maakt deel uit van de vakgroep Privacy.

Tentoonstelling 'Het leven getekend'

Het Kröller-Müller Museum presenteert de tentoonstelling 'Het leven getekend', een groot aantal zelden getoonde tekeningen, pastels en aquarellen. Het gaat om een selectie van 150 werken uit de periode 1850-1950, die een inzicht geven in het dagelijkse leven van de latere negentiende en twintigste eeuw: de zwoegende vissers van Jan Toorop, de danseressen van Marius Bauer, de in gedachten verzonken vrouwen van Suze Robertson en de aquarellen van het straat- en nachtleven van Isaac Israëls.

Naast nog veel meer alledaagse tafereel van andere kunstenaars, zoals Jozef Israëls, George Breitner, Bart van der Leek, Georges Seurat, Odilon Redon en Paul Signac. Bezoekers die zelf graag tekenen kunnen bij het museum het gratis Tekendeboek met opdrachten en tekentips verkrijgen. De tentoonstelling is tot en met 19 januari 2020 te bezoeken. 'Het leven getekend' komt mede tot stand door Dirkzwager. Voor meer informatie, zie: www.kröller-müller.nl.

MT1000: erepodium

Klanten zijn in 2019 opnieuw zeer tevreden over de dienstverlening van Dirkzwager legal & tax. Op 12 december jl. verscheen in Management Team de jaarlijkse MT1000 ranking. Het grootste landelijke onderzoek naar de beste zakelijke dienstverleners. Dirkzwager prijkt vol trots op de tweede plaats in de top 10 in de categorie Advocatuur & Notariaat. Voor het onderzoek van MT1000 beoordelen beslissers uit het zakenleven diverse kantoren met wie ze samenwerken op drie punten: klantgerichtheid, productleiderschap en kwaliteit van de uitvoering. Ervaringen en niet puur reputatie vormen dus de basis van het onderzoek. De klantgerichtheid van Dirkzwager wordt stabiel hoog gewaardeerd. Het kantoor staat nu al drie jaar achtereen in de Top 3 en al langere tijd in de Top 10.

Voor meer informatie zie www.mt.nl.

MT1000

Deline Kruitbosch auditor KNB

Grote notariskantoren in en rond Amsterdam kunnen in 2020 mogelijk een collega van Dirkzwager op hun burelen verwelkomen. Kandidaat-notaris en associate partner Ondernemingsrecht Deline Kruitbosch is namelijk recent door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) benoemd tot auditor voor de grote kantoren in met name Amsterdam. Samen met een collega-auditor gaat zij enkele keren per jaar intercollegiale kwaliteits-toetsingen uitvoeren. Kantoren krijgen eens in de vijf jaar een bezoekje van de KNB-auditors. Zij toetsen op vijf aspecten: de interne organisatie, het opdrachtproces, vakbekwaamheid, continuïteit en ontwikkeling, en de notariële zorgplicht.

Samenwerking aanpak asbestdaken

Het wetsvoorstel dat de invoering van het Asbestdakenverbod mogelijk had moeten maken, is uiteindelijk niet aangenomen door de Eerste Kamer. In Samenspraak april 2018 adviseerde advocaat Annet van Duijn de gemeenten bijtijds te anticiperen op dit verbod. Een formeel verbod komt er dus voorlopig niet, maar de inzet van gemeenten en provincies blijft onverminderd belangrijk. Dat blijkt uit de brief 'Aanpak asbestdaken' van 14 oktober 2019 waarin staatssecretaris Van Veldhoven een pakket niet-wettelijke maatregelen bekendmaakt, waarmee zij een (vrijwillig) vervolg wil geven aan de sanering van asbestdaken. Daarvoor zullen provincies, gemeenten, de bouw- en asbestsector en andere partijen die de afgelopen jaren al bij de versnellingsaanpak asbestsanering betrokken waren, begin 2020 een samenwerkingsovereenkomst tekenen. In kort bestek de zes maatregelen om vrijwillige sanering te stimuleren:

1. Vergroten bewustzijn door snelle en heldere communicatie over nut en noodzaak van asbestsanering.
2. Oprichting van een fonds waaruit tot en met 2028 leningen worden verstrekt voor vrijwillige saneringen.
3. Actieve rol van gemeenten bij het ontzorgen van eigenaren door bijvoorbeeld collectieve sanering te organiseren.
4. Koppelen van asbestsanering aan andere projecten zoals energietransitie.
5. Gebiedsinventarisatie en landelijke monitoring.
6. Verdere vereenvoudiging van de sanering zonder de gezondheid in gevaar te brengen.

Zie www.tweedekamer.nl onder 'Kamerstukken - Brieven regering van 14 oktober 2019'.

Lezersonderzoek

Nog altijd ontvangt Dirkzwager graag reacties op het lezersonderzoek voor Samenspraak. Heeft u vijf minuten tijd om enkele korte vragen te beantwoorden? Dankzij uw medewerking kan de redactie de inhoud van het relatie-magazine nog meer op uw wensen afstemmen. Reageren mag anoniem, maar als u uw e-mail-adres invult, maakt u kans op een van de 5 cadeaukaarten t.w.v. € 50,- die Dirkzwager onder de inzenders verlost. Ga naar dirkzwager.nl/lezersonderzoek. Meedoen kan tot en met 31 december 2019. Hartelijk dank!

We winnen wel
vaker bijzondere
zaken.

Maar deze wilden
we toch even met
u delen...

Voor het 3e jaar op rij scoort Dirkzwager een top 3 notering
in de MT1000, en daar zijn we trots op.

Zo'n hoge notering in het grootste onderzoek naar de kwaliteit en waardering van
zakelijke dienstverleners bewijst immers dat onze klantgerichte aanpak werkt.

Omdat we onze kennis graag delen, werkt Dirkzwager liever niet vanuit een ivoren toren,
maar juist zo veel mogelijk sámen met cliënten. Dit maakt ons anders, en tegelijkertijd
buitengewoon bereikbaar.

Dirkzwager
legal & tax